

ALFONTEIRA

SOMARIO

d' intreses rexionales e literatura

Redacción e Administración, Palacio, 10, baixo.

A correspondencia dirixida ó Director. — Non se devolven orixinaes.

ANO II

LUGO 16 DE AGOSTO DE 1890

NÚM. 46

SUMARIO

Un proxecto, por Pepe Raimúndez. — 'O pé d' o Castelo de Monforte (soneto), por Amador Montenegro Saavedra. — Gloria a Galicia, por P. — Becquerianas Gallegas, por Manuel Núñez González. — Dous emigrantes, Cento (floreación), por Manuel López Prado. — Nada entre leus pratos, por Higinio Fernández de la Vega. — Refrás gallegos, por A. Saco Arce. — De todoun pouco. — Anuncios.

UN PROXECTO

Qu' a nosa lénxoa (non dialeuto) é rica, doce, maxestosa y-armoniosa naide pode negal-o. Quezaves s' astrev' a facel-o algun castillano de poucos ou ningun conecementos filolóxicos; pro ise non é autoidá n' a materia.

Será tal vez autoidá pra munxil-o paciente pobo gallego, e pra descargan' a cara d' a nosa bendita e disgraciada mai labazada tremenda, qu' algún dia devolverémos; pro ise castillano non sabe máis.

Pois ben: isa lénxoa rica y-armoniosa que faloron tantos homes insines en letras, armas e santidade; isa lénxoa n' a que cantou o Rey Alifonso suas tristísimas querellas, háchase hoxe ben decaída por culpa de fillos ingratos. Eminentos varós, nados n-ás deliciosas beiras d' o Miño e d' o Ulla, parlan con perfeccion e de cote a lénxoa campanuda d' os nosos señores, y-así lles dian vintecinco pesos non s' astreverán a pronunciar en ningún hotel nin café de Madril unha frase gallega. ¡Pior pra eles, que nunca contri-

buiro co-a máis pequen' axuda á restauración d' a nosa faliña!

Pro isto non deb' acabardar *ós bos e xenerosos*, que diria Eduardo Pondal, Na que moitas eminencias teñen a menos acordarse d' a terriña, onde s' arpoiou o seu berce (o d' algunhas ben modesto), os fillos verdadeiros d' a *terra verde* debemos pensar día e noite en mai tan dina de ser amada, e falarlle n' o idioma qu' ela sempre falou, e cantarlle n' a sua doce e prácida lénxoa.

E como, efentó d' as nosas desventuras, é inegabre qu' a faliña gallega alcóntrese hoxe bastante adulterada, ¿non seria ben qu' os antusiastas pol a nosa lénxoa y-os reis d' a nosa literatura pensasen e meditasen e determinasen desinar d' entr' eles unha dúcia d' os máis enténdidos y antusiastas, formand' así unh' *Academia d' a lénxoa gallega*, Academia que limpiase, fixase e des' esprender á faliña feiticeira d' o noso gallego paraíso?

Eu non sei si algún amante de Galicia me levará a dianteira en porpoñer iste proxecto; pro llevem-a ou non m' a leve, iste paso hay que dal-o en ben d' a *terriña verde*, e d' a sua simpática y-armoniosa literatura.

E conecruyo: aqueles gallegos que poidan dar iste paso tan necesario e non-o dian, nunca serán tidos por gallegos verdadeiros; nunca serán dinos de que se levante a voz potent' e grandiosa de Pondal pr' acramar *los bos e xenerosos*.

Que si están pra chegar os tempos d' a nosa rehabilitación, porfetizados pol-os bardos

d' outros sigros, xusto, necesario de todo punto é ter porparado o idioma pra poder cantar dinamente a nosa resurrección y-outras cousiñas máis.

PEPE RAIMUNDEZ.

30 de Xulio de 1890.

'O PÉ D'O CASTELO DE MONFORTE

(SONETO)

Xa non s' oyen as érreas armaduras
Y-o rinchar d' os cabalos non s' escoita,
Xa non preséncian fratricida loita
Esas verdes e prácidas llanuras;

'O subir dend' o foso hastr' as alturas
D' a doncella xa o pe to non enloita,
D' o amante trovador a triste coita
Con acento de tristes amarguras.

Tod' o tempo barreu, cal cintinela,
Soila tí, torre altiva, érgueste ago: a
Mudo tistigo d' unha edá pasada;

Tod' o tempo barreu e drento aquela
Ildara tan fermosa xa non mora
Pra escoitar esta que xa ó vento dada.

A. MADOR MONTENEGRO.

Xulio de 1890.

GRORIA A GALICIA

Con xusticia nós podemos gabar de ser gallegos por certo n-a presente acasion, en qu' os orfeos d'a nosa terra conqueriron pra ela, aurés que li' otorgou non soílo un xurado inon todo un pobo, cáse toda unha nacion.

Groria grande á terra lle deron n-o nove 'Agosto de mil oitocentos noventa, dia quen-a ida esquencerán os qu' houbesen nacido en Galicia, e qu' inda bastante d' os que non tiveron sa sorte lembrarán por muito tempo.

El Jurado, después de una meditada y detenida deliberación, consideró dignos del primer premio á los orfeones de Bilbao y Lugo; pero en la dura necesidad de no poder otorgarle más que á uno de ellos después de lamentarse acerbamente de que las bases le autorizasen para ampliar la concesión de otro igual, acordó que se adjudicase el primer premio á la «Sociedad coral de Bilbao;» el segundo, por unanimidad, «Gallego;» el tercero, por unanimidad al «Eco bruñes,» y el otro, tercero también por unanimidad al «Coruñes núm 4;» y mención honorífica, en la misma forma, á «El Obrero;» de Trubia; al Matritén; y á la «Sirena;» de Santander.

Nosoutros non-os poñemos a eixaminal-os motivos que tivesen algunhos d' os d'o xurado pra determinar o que nosos leutores vea n-o principal d'a autá, pro henos imposible alcontrar espricación o siguiente: si os méretos d' as Sociedades Coral de Bilbao e Orfeón Gallego de Lugo foron os mesmos, s' houbo tanta igualdá entr'e eles, por que o premeo non foi igual e non gardou proporción c'o méreto?

Os aprausos, as atencions que tiveron c'os que compoñen os orfeos de Galicia, e d'unha maneira mui especial c'os d'o Orfeón Gallego, foi mais que de sobre a recompensa pr'os traballos y-o intrés qu' amostraron por deixar ben-o nome de Galicia.

Nada emporta qu' algunhos d'o xurado cometesen unha inxusticia, ben reparada quedou co-a manifestación de simpatia que pol-os posos veciños se despertou a unha n-o pobo de Santander reforzada co-a opinión y-o diutámen de notabilidades musicales como Monasterio e Wüñch.

Pouco emportan unhos cantos pesos ant' o que ganaron nosos hirmaus en estima e consideración, que son cousas d' as que por certo lles faltan n-a nosa terra, y ant' os aprausos qu' a estas horas levan oídos e que xa pouco lles debe faltar pra estar xordos de todo.

Pol-o dia nove d' Agosto toda Galicia toda España vos dá a mais leda enhoraboa, y-o entusiasmo que se notou foi tan com preto e tan grande como grande é com preta é a groria que pra nosa terra conquistáchedes.

E vosoutros rapaces d'o Orfeón Gallego, amigos d'a yalma unhos, e todos queridos, por que nos xunta un mesmo intrés, qu' é o engrandecemento d'a terra, tede presente qu' a viutoria que conseguíchedes baixo a nunca ben alabada dirección d'o maestro Montes, non pode chamarse com preta sinon vos sirve d' alento, sinon vos d'a forzas pr' achegar mais trunfos á Rexion gallega e mais coroas con qu' adornar ó chan que nos viu nacer.

E por ser groria tan com preta, nunca lle faltarán laudes ó insipe Xan Montes, por qu' o fin venceu a sua modestia, que non foi pequeno trunfo, e percurou unha fecha mais d' as muitas in-olvidabres que contén xá a hestoria de Lugo.

F.

BECQUERIANAS GALLEGAS

I.

Maldito corisco
pendera a colleita;
y-os agros sin frouma,
y-os prados sin herba,
y-as terras sin froito,
y-as hortas sin berzas,
mostrábanli' ós probes
cercana miseria.